KALENDARZ POLSKI

na rok 1901.

Bracia włościanie

Powiatu żywieckiego, bialskiego, chrzanowskiego, wadowickiego, myślenickiego i wielickiego!

głosujcie

na posła z 5tej kuryi

za

STANISŁAWEM

ŁAZARSKIM

z Wadowic.

Kalendarz polski

na rok

1901.

W KRAKOWIE,

W DRUKARNI JÓZEFA ROMANA ŁAKOCIŃSKIEGO.

1901.

NAKŁADEM STANISŁAWA STABRAWY.

STYCZEŃ ma dni 31. JANWAR. Januarius.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 W.	**Nowy Rok.** Mieczysława K. p.	19 Wonyfatya mucz.
2 S.	Makarego w. i Martyniana b.	20 Ihnatia jep. mucz.
3 C.	Daniela m. i Genowefy p.	21 Jułianyi mucz.
4 P.	Tytusa i Eugeniusza bisk. ○	22 Anastazyia mucz.
5 S.	Emiliana p. i Telesfora m.	23 Muczen. 10 w Kry.
	Ew. u ś. Mat. w r. 2. Oto Mędrcy ze wschodu przybyli do Jerozol.	
6 N.	**2 po B. N. Trzech Króli**	24 **N. 4 Adw.** *Wig. do Rożd*
7 P.	Juliana i Lucyana męcz.	25 **Rożdest. Chryst.**
8 W.	Seweryna i Maksyma b.	26 **Sobor Bohorod.**
9 S.	Marcyanny panny męcz.	27 **Stefana mucz.**
10 C.	Wilhelma i Jana Dobrego	28 20 tysiacz. Mucz.
11 P.	Higiniusza b. i Honoraty p.	29 14 tys. ubit. Mładencc
12 S.	Arkadyusza i Tacyany p. m. ☾	30 Anysyi mucz.
	Ewang. u ś. Łukasza w r. 2. O Chrystusie w 12 latach.	
13 N.	**1 po 3 Kr.** Gotfryda i Leonc.	31 **N. 1 po Roż.** Mełanyi pr.
14 P.	Feliksa męcz. i Hilarego b. w.	1 **Janwar. Obriz. Hosp.**
15 W.	Pawła pierwszego pustelnika	2 Sylwestra papy Rym.
16 S.	Marcellego pap. wyzn.	3 Małachia proroka
17 C.	Antoniego opata wyzn.	4 Sobor 70 apost.
18 P.	Kat. ś. Piotra w Rz. i Pryski	5 *Wig. do Bohojawłen.*
19 S.	Ferdynanda w. i Henryka b. m.	6 **Bohojawłenye Hosp.**
	Ewang. u ś. Jana w r. 2. O godach w Kanie Galilejskiej.	
20 N.	**2 po 3 Kr.** *Im. Jez.* Fab. i Seb. ●	7 **N. 1 po B.** Sobor S. Joan.
21 P.	Agnieszki panny męcz.	8 Heorhia prepod.
22 W.	Wincentego i Anastazego mm.	9 Połyjewkta mucz.
23 S.	Zaślubiny N. Maryi Panny	10 Hryhoria jepiskopa
24 C.	Tymoteusza bisk. męcz.	11 Fteodosya prepod.
25 P.	Nawrócenie św. Pawła	12 Tatyanny mucz.
26 S.	Batyldy, Pauli i Polikarpa ☽	13 Jermyła mucz.
	Ewang. u ś. Mateusza w r. 8. O oczyszczeniu trędowatego.	
27 N.	**3 po 3 Kr.** *N. Rodz. z Nazaret.*	14 **N. 2 po B.** SS. Otec w Sy.
28 P.	Waleryusza b. i Karola W.	15 Pawła Ftyweysk.
29 W.	Franciszka Sal. i Sabiniana m.	16 Petra Weryhy
30 S.	Martyny i Hiacynty p. m.	17 Antonyia W.
31 C.	Piotra Nolasco i Ludwiki-Alb.	18 Aftanazya i Kyryłła

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

1 — 10 **Tebeth.** Oblężenie Jeruzalem. | 21 — 1 **Schebat.** (r. 5661).

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

○ Pełnia dnia 4 o godzinie 1 minut 13 rano. Przeważnie śnieżno, potem wzmagające się zimna.
☾ Druga kwadra d. 12 o g. 9 m. 38 wiecz. Mgły, pochmurno.
● Nów d. 20 o g. 3 m. 35 popoł. Śniegi, deszcze i zimno.
☽ Pierw. kw. d. 26 o g. 10 m. 54 rano. Częściowo pogodnie.

Notatnik domowy.

LUTY ma dni 28. FEWRAŁ. Februarius.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 P.	*Wigil.* Ignacego b. i Brygidy	19 Makarya prepod.
2 S.	**Oczyszczenie N. Maryi Panny**	20 Jeuftymia Wełyk.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 20. O robotnikach w winnicy.		
3 N.	**4 po 3 Kr. Staroz.** Błażeja b. 🌕	21 **N. 3 po B.** Maxyma prep.
4 P.	Weroniki panny i Ansgarego	22 Tymoftea apost.
5 W.	Agaty panny męcz.	23 Kłymenta jepisk.
6 S.	Doroty panny męcz.	24 Xenyi prep.
7 C.	Romualda opata wyzn.	25 Hryhorya bohosł.
8 P.	Jana z Mathy i Cyryaka m.	26 Xenofonta prepod.
9 S.	Apolonii p., Cyrylla i Sabina b.	27 Joanna Złatoust.
Ewang. u ś. Łukasza w. r. 8. O nasieniu i wielorakiej roli.		
10 N.	**5 po 3 Kr. Mięsop.** Scholastyki	28 **N. 4 po B.** Jefrema pr.
11 P.	Objaw. N. Maryi P. w Lurd. 🌗	29 Ihnatia jep. mucz.
12 W.	Modesta m. i Eulalii p. m.	30 **Trech Swiatytełyi**
13 S.	Juliana m. i Katarzyny Rykc.	31 Kyra i Joanna mucz.
14 C.	Walentego kapłana męcz.	1 **Fewrał.** Tryfona m.
15 P.	Faustyna i Jowity męcz.	2 **Strytenie Hospod.**
16 S.	Julianny panny męcz.	3 Symeona bohor.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 18. Jezus przepowiada swą mękę.		
17 N.	**6 po 3 Kr. Zapustna.** Alexego	4 **N. 5. Miasop.** Isydora p.
18 P.	Symeona i Konstancyi p.	5 Ahaftyi mucz.
19 W.	Konrada wyz. i Mansweta 🌑	6 Wukoła prepod.
20 S.	*Popielec.* Leona i Zenobiusza	7 Parftenya prepod.
21 C.	Eleonory panny	8 Fteodora mucz.
22 P.	Katedry ś. Piotra w Antiochii	9 Nykyfora mucz.
23 S.	Florentego wyzn. i Piotra	10 Charałampia mucz.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 4. O djable, który kusił Jezusa.		
24 N.	**1 Wstępna.** *Macieja apostoła*	11 **N. 6 Syrop.** Własya jep.
25 P.	Zygfryda bisk. i Wiktora m. 🌓	12 *Pist Welyki* Mełetya
26 W.	Aleksandra b. i Nestora b.	13 Martyniana prepod.
27 S.	*Such.* Anastazyi panny	14 Auxentia prep.
28 C.	Romana opata wyzn.	15 Onysyma apost.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.
20 — 1 **Adar.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

🌕 Pełnia dnia 3 o godzinie 4 minut 29 popoł. Zawieje śnieżne, mroźne dni.

🌗 Druga kwadra dnia 11 o godzinie 7 minut 12 wiecz. Częściowo dni słoneczne, pogodne ale mroźne.

🌑 Nów dnia 19 o godzinie 3 minut 45 rano. Zmiennie, częste opada deszczowe i śnieżne.

🌓 Pierwsza kwadra dnia 25 o godzinie 7 minut 38 wiecz. Odwilż, wietrzno i deszczowo.

Notatnik domowy.

MARZEC ma dni 31. MART. Martius.

Notatnik domowy.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 P.	*Such.* Albina bisk. i Antoniny	16 Pamfyła mucz.
2 S.	*Such.* Heleny cesarzowej wd.	17 Fteodora mucz.
Ewang. u ś. Mat. w r. 17. O przemienieniu się Jezusa na górze Tabor.		
3 N.	**2 Sucha.** Kunegundy cesarz.	18 **N. 1 Wstupna.** Lwa Papy
4 P.	Kazimierza król. polskiego	19 Archyppa apost.
5 W.	Fryderyka opata wyzn. ◯	20 Lwa episkopa
6 S.	Kolety p. i Marcyana bisk.	21 Tymoftea prepod.
7 C.	Tomasza z Akwinu wyzn.	22 SS. MM. w Ewhen.
8 P.	Jana Bożego w. i Beaty p.	23 Połykarpa jep. mucz.
9 S.	Franciszki Rzymianki wd.	24 Obr. Hławy Joanna
Ewang. u ś. Łukasza w r. 11. O wyrzucaniu djabłów.		
10 N.	**3 Głucha.** 40 Męczenników	25 **N. 2 Pistu.** Tarasia arch.
11 P.	Konstantego Wielkiego	26 Porfyrya archiep.
12 W.	Grzegorza Wielk. Papieża	27 Prokopia archiep.
13 S.	Chrystyny p. m. ☾	28 Wasyłyia prepod.
14 C.	Matyldy kr. matki Ottona I. ces.	1 **Mart.** Jewdoki mucz.
15 P.	Klemensa, Izabelli i Leoncyi p.	2 Fteodota mucz.
16 S.	Cyryaka dyakona	3 Jewtropia mucz.
Ewang. u ś. Jana w r. 6. O nakarmieniu 5.000 ludzi.		
17 N.	**4 Srodop.** Gertrudy i Patrycego	4 **N. 3 Pistu.** Harasyma p
18 P.	Gabryela ar. Aleksand. i Edw.	5 Konona mucz.
19 W.	*Józefa oblub. N. Maryi P.*	6 SS. 42 muczen.
20 S.	Eufemii i Teodozyi mm. ●	7 Wasyłyia mucz.
21 C.	Benedykta opata	8 Fteofyłaka mucz.
22 P.	Katarzyny kr. Szwedzkiej	9 SS. 40 Muczenników
23 S.	*Wigil.* Wiktoryana i Oktaw.	10 Kondrata mucz.
Ew. u ś. Jana w r. 8. O żydach, którzy chcieli ukamienować Jezusa.		
24 N.	**5 Męki Pańskiej.** Dyonizego. b.	11 **N. 4 Pistu.** Sofronia pr.
25 P.	**Zwiastowanie N. Maryi Panny**	12 Fteofana prepod.
26 W.	Teodora bisk. i Dyzmy	13 Nykyfora patryar.
27 S.	Jana damasc. i Ruperta ☽	14 Wenedykta prep.
28 C.	Jana Kapistr. w. i Syxtusa p.	15 Ahapia mucz.
29 P.	*7 Bol. NMP.* Eustazego op.	16 Sawyna mucz.
30 S.	Kwiryna m. i Zozyma b. w.	17 Alexia prepod.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 21. O wjeździe Jezusa do Jeruzalem.		
31 N.	**6 Kwietnia.** Balbiny i Kornelii	18 **N. 5 Pistu.** Kyryłła ar.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

4 — 13 Post. Estery.	6 — 15 Schuschan-Purim.
5 — 14 Purim.	21 — 1 **Nisan.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

◯ Pełnia dnia 5 o g. 9 m. 4 rano. Częściowo pogodnie.
☾ Druga kw. d. 13 o g. 2 m. 6 popoł. Wietrzno i dżdżysto,
● Nów d. 20 o g. 1 m. 53 popoł. Parę dni ładnych.
☽ Pierw. kw. d. 27 o g. 5 m. 38 rano. Po części chłodno.

KWIECIEŃ ma dni 30. APRIEŁ. Aprilis.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 P.	Hugona b. w. i Teodory m.	19 Chrysanfta mucz.
2 W.	Franciszka z Pauli wyzn.	20 Prepod. Otec. w Ob. S.
3 S.	Ryszarda biskupa wyzn.	21 Jakowa prep.
4 C.	*Wiecz. Pańska.* Izydora b. 🌕	22 Wasyłyia jepisk.
5 P.	*Wielki.* Wincentego Ferer.	23 Nykona prepod.
6 S.	*Wielka.* Celestyna pap.	24 Zacharyi prepod.
Ewang. u. ś. Marka w r. 16. O Zmartwychwstaniu Jezusa.		
7 N.	**Wielk. Zmartw. P.** Epifaniusza	25 **N. 6 Pistu. Błahowiszcze**
8 P.	**Wielkanocny.** Dyonizego b. w.	26 Sobor Hawryiła
9 W.	Maryi Kleofe siostry N. M. P.	27 Matrony mucz.
10 S.	Ezechiela pror. i Makarego b.	28 Iłariona prep.
11 C.	Leona pap. w. i dra kościoła	29 Marka prepod.
12 P.	Juliusza pap. i Damiana ☾	30 **Piatok weł.** Joanna List.
13 S.	Hermenegilda m. i Idy panny	31 Ipatya jepisk.
Ewang. u ś. Jana w r. 20. O pokazywaniu się Jezusa Uczniom.		
14 N.	**1 po W. Przewod.** Waleryana m.	1 **Aprieł. N. Woskres.**
15 P.	Ludwiny i Kasyldy p.	2 **Pon. switły.** Tyta pr.
16 W.	Lamberta męcz.	3 **Wt. switły.** Nykyty pr.
17 S.	Rudolfa bisk. męcz.	4 Josyfa prep.
18 C.	Apoloniusza męcz. 🌑	5 Fteoduła mucz.
19 P.	Jerzego bisk. i Antonii p.	6 Jewtychia jepisk.
20 S.	Agnieszki z Pol. i Teotyma	7 Heorhia prepod.
Ewang. u św. Jana w r. 10. O Chrystusie dobrym Pasterzu.		
21 N.	**2 po W. Grobu.** Anzelma b. dra	8 **N. 1 po W.** Irodiona ap.
22 P.	Sotera i Kaja mm.	9 Jewpsychia jepisk.
23 W.	*Wojciecha arcyb.* i Jerzego	10 Terentia mucz.
24 S.	Fidelisa m. i Bony i Dody pp.	11 Antypy jepisk.
25 C.	Marka ewangielisty ☽	12 Wasyłyia prepod.
26 P.	*NMP. D. Rady.* Kleta i Marc.	13 Artemona jepisk.
27 S.	Anastazego pap. i Teofila	14 Martyna papy
Ewang. u ś. Jana w r. 16. O odejściu Chrystusa do Ojca.		
28 N.	**3 po W.** *Op. ś. Józ.* Pawła od Kr.	15 **N. 2 po W.** Arystarcha a.
29 P.	Piotra męczennika	16 Ahapii mucz.
30 W.	Katarzyny Seneńskiej p.	17 Symeona prepod.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

4 — 15 **Święto Paschy.**
5 — 16 **Drugie św. Paschy.**
10 — 21 **Siódme święto.**
11 — 22 **Koniec Paschy.**
30 — 1 **Ijar.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

🌕 Pełnia dnia 4 o godz. 2 minut 20 rano. Przeważnie pochmurno, wietrzno, dżydżysto.
☾ Druga kw. d. 12 o g 4 m. 57 rano. Czas brzydki.
🌑 Nów d. 18 o g. 10 m. 37 wieczór. Pogoda zmienna, deszcz.
☽ Pierw. kw. d. 25 o g. 5 m. 15 popoł. Kilka dni ładnych.

Notatnik domowy.

MAJ ma dni 31. MAJ. Majus.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 S.	*Filipa i Jakóba apostołów*	18 Joanna prepod.
2 C.	Zygmunta m. i Atanazego	19 Joanna prepod.
3 P.	*Znalezienie św. Krzyża* ○	20 Fteodora prepod.
4 S.	Floryana m. i Moniki wd.	21 Januaria mucz.
Ewang. u ś. Jana w r. 16. O przyczynie Chrystusowego odejścia.		
5 N.	**4 po W.** Piusa p. V. i Gotarda	22 **N. 3 po W.** Fteodora Syk.
6 P.	Jana apost. w oleju męcz.	23 Heorhia mucz.
7 W.	Flawii i Domicelli pp. m.	24 Sawwy mucz.
8 S.	**Stanisława biskupa Krak. męcz.**	25 Marka Jew
9 C.	Grzegorza z Nazyan.	26 Wasyłya mucz.
10 P.	Izydora włościanina	27 Symeona jepisk. m.
11 S.	Beatryksy panny ☾	28 Jasona apost.
Ewang. u ś. Jana w r. 16. O skutkach prośby w Imię Jezusa.		
12 N.	**5 po W.** † *NP. Łask.* i Pankrac.	29 **N. 4 po W.** Dewiat mucz.
13 P.	† Serwacego męcz.	30 Jakowa proroka
14 W.	† Bonifacego męcz.	1 **Mai.** Jeremii pror.
15 S.	† Zofii i trzech jej córek mm.	2 Aftanasya W.
16 C.	**Wniebowst. P.** Jana Nepomuc.	3 Tymoftea mucz.
17 P.	Paschalisa w. i Restytuty p.	4 Pełahyi mucz.
18 S.	Feliksa kapuc. i Eryka kr. ●	5 Iryny mucz.
Ewang. u ś. Jana w r. 15. O przyjściu Pocieszyciela Ducha ś.		
19 N.	**6 po W.** Piotra Celest. V. pap.	6 **N. 5 po W.** Jowa Praw.
20 P.	Bernardyna Sen. wyzn.	7 Wospom. Kresta.
21 W.	Heleny królowej	8 Joanna Bohosław.
22 S.	Julii p. m. i Ryty wdowy	9 Pren. M. Nykoł.
23 C.	Andrzeja Boboli i Dezyder.	10 **Wozn. Hosp.** Symona A.
24 P.	Joanny wdowy	11 Mokia mucz.
25 S.	*Wigil.* Grzeg. i Urbana pap. ☽	12 Jepyfania jepisk.
Ewang. u ś. Jana w r. 14. O zesłaniu Ducha ś.		
26 N.	**Zesł. Ducha Św.** Filipa Ner.	13 **N. 6 po W.** Hłykeryi m.
27 P.	**Swiąteczny.** Bedy dra kościoła	14 Isydora mucz.
28 W.	Wilhelma i Augustyna Kant.	15 Pachomya Weły.
29 S.	*Such.* Maryi Magd. de Pazzis	16 Fteodora prep.
30 C.	Feliksa pap. męcz.	17 Andronika apost.
31 P.	*Such.* Anieli Mer. i Petronelli	18 Fteodora prepod.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

7 — 18 Święto szkolne.	24 — 6 **Zielone święto.**
19 — 1 Sivan.	25 — 7 **Drugie święto.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

○ Pełnia d. 3 o g. 7 m 18 wiecz. Zmienna pogoda.
☾ Druga kw. d. 11 o g. 3 m. 38 popoł. Często deszcz.
● Nów d. 18 o g. 6 m. 37 rano. *Niewidzialne całkowite zaćmienie słońca.* Często upały i burze z deszczem.
☽ Pierw. kw. d. 25 o g. 6 m. 39 rano. Kilka dni pogodnych.

Notatnik domowy.

CZERWIEC ma dni 30. IJUN. Junius.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 S.	*Such.* Nikodema i Jakóba Strz.	19 Patrykia jepisk.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 6. O potrzebie ludzkości i litości.		
2 N.	**1 po S. SSS. Trójcy.** Eugeniusza	20 **N. Sosz. S. Ducha.** Ftał.
3 P.	Klotyldy król. i Pauli p. 🌕	21 **SSS. Trojcy.** Konstant.
4 W.	Saturniny panny	22 Wasyłyia mucz.
5 S.	Florencyi p. i Bonifacego b. m.	23 Michaiła pr.
6 C.	**Boże Ciało.** Norberta opata	24 Symeona prepod.
7 P.	Roberta bisk. i Sabiny	25 Tretye Obritenyie
8 S.	Medarda bisk. wyzn.	26 Karpa apost.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 14. O wezwaniu na wielką wieczerzę.		
9 N.	**2 po Sw.** Felicyana męcz. ☾	27 **N. 1 po S.** Fteraponta j.
10 P.	Małgorzaty król. wdowy	28 Nykyty prepod.
11 W.	Barnaby apostoła	29 Fteodosyi mucz.
12 S.	Onufrego wyzn.	30 Isaaka prep.
13 C.	Antoniego z Padwy wyzn.	31 **Tyło Chryst.** Jermia ap.
14 P.	*Serca Jezus.* Bazylego W. b.	1 **Ijun.** Justyna mucz.
15 S.	Wita i Modesta mm.	2 Nykyfora patr.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 15. O zgubionej owcy i groszu.		
16 N.	**3 po Sw.** Justyny i Jolanty 🌑	3 **N. 2 po S.** *Post do Pet.*
17 P.	Adolfa bisk. i Marcyana m.	4 Mytrofana patryarchy
18 W.	Marka i Marcelliana męcz.	5 Doroftea jep. mucz.
19 S.	Gerwazego i Protazego mm.	6 Wyssariona prep.
20 C.	Reginy i Florentyny pp.	7 Fteodora jep.
21 P.	Alojzego Gonzagi wyzn.	8 *Sostr. Pre. Boh.* Fteod.
22 S.	Paulina b. w. i Konsorcyi	9 Kyryłła archiep.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 5. O obfitym Piotra połowie ryb.		
23 N.	**4 po Sw.** *NMP. Nieust. Po.* ☽	10 **N. 3 po S.** Tymoftea j.
24 P.	*Narodzenie św. Jana*	11 Warftołomea apost.
25 W.	Wilhelma opata i Łucyi	12 Onufrea prepod.
26 S.	Jana i Pawła braci męcz.	13 Akityny mucz.
27 C.	Władysława króla w.	14 Jełyssea proroka
28 P.	*Wigilia.* Leona papieża	15 Amosa proroka
29 S.	**Piotra i Pawła apostołów**	16 Tychona prepod.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 5. O sprawiedliwości i pojednaniu się.		
30 N.	**5 po Sw.** Emilii i Lucyny mm	17 **N. 4 po S.** Manuiła m.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

18 — 1 **Thamuz.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

🌕 Pełnia d. 2 o g. 10 m. 52 rano. Posucha i upały.
☾ Druga kwadra dnia 9 o godz. 10 minut 59 wieczór. Przeważnie pogoda, niekiedy deszcz.
🌑 Nów d. 16 o g. 2 m. 32 popoł. Czas zmienny i chłodno.
☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o godzinie 9 minut 59 wieczór. Niepogoda, burze z gradami.

Notatnik domowy.

LIPIEC ma dni 31. IJUŁ. Julius.

Notatnik domowy.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 P.	Teobalda op. w. i Aarona 🌕	18 Łeontia mucz.
2 W.	*Nawiedzenie N. Maryi P.*	19 Judy Ftad. apost.
3 S.	Anatolego b. i Awita kapł.	20 Meftodia jep.
4 C.	Józefa Kalas. i Ireneusza b.	21 Jułyana mucz.
5 P.	Antoniego Maryi Zaccaria w.	22 Jewsewya jep. mucz.
6 S.	Izajasza pror. i Dominiki	23 Ahrypiny mucz.
Ewang. u ś. Marka w r. 8. O nakarmieniu 4.000 ludzi.		
7 N.	**6 po Sw.** Jana z D. i Cyryl. i Met	24 **N. 5 po S. Rozd. S. Joanna**
8 P.	Elżbiety królowej wdowy	25 Fewronyi prepod
9 W.	Weroniki de Julianis ☾	26 Dawyda prepod.
10 S.	Amalii p. i 7 braci męczen.	27 Sampsona prep.
11 C.	Pelagii p., Sabina i Piusa pap.	28 Kyra i Joanna
12 P.	Jana Gwalberta i Epifany	29 **Petra i Pawła Apost.**
13 S.	Małgorzaty p. i Anakleta p.	30 SS. 12 Apost.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 7. O fałszywych prorokach.		
14 N.	**7 po Sw.** Bonawentury dra	1 **Ijuł. N. 6 po S.** Kosmy
15 P.	Rozesł. Apost. i Henryka 🌑	2 Poł. Ryzy Pr. Boch.
16 W.	*NMP. Szkapl.* i Rajneldy p.	3 Jakynfta mucz.
17 S.	Aleksego wyzn. i Berty p.	4 Andreia arch.
18 C.	Szymona z Lipnicy i Kamilla	5 Aftanasia Afron.
19 P.	Wincentego a Paulo w.	6 Sysoa prepod.
20 S.	Czesława w. i Hieronima Emil.	7 Ftomy prepod.
Ewang. u ś. Łukasza w. r. 16. O niesprawiedliwym szafarzu.		
21 N.	**8 po Sw.** Daniela pr. i Praksedy	8 **N. 7 po S.** Prokopya m.
22 P.	Maryi-Magdaleny	9 Pankratya jep. mucz.
23 W.	Apolinarego i Teofila ☽	10 45 Muczen.
24 S.	Krystyny i Franciszka z Sol.	11 Jewfymyi m.
25 C.	*Jakóba apost.* i Krzysztofa	12 Prokta mucz.
26 P.	*Anny Matki N. Maryi P.*	13 Hawryiła archan.
27 S.	Natalii i Liliozy panien	14 Akyły apost.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 19. O zburzeniu Jeruzalem.		
28 N.	**9 po Sw.** Kunegundy p. Kr. P.	15 **N. 8 po S.** Kyryka m.
29 P.	Marty gosp. p. Oława i Lucylli	16 Aftynohoma jepisk.
30 W.	Abdona i Sennena mm.	17 Maryny mucz.
31 S.	Ignacego Lojoli i Heleny wd. 🌕	18 Jemyłyana mucz.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

4 — 18 Post. Zdob. świąt. | 25 — 9 Post. Spal. świąt.
17 — 1 **Ab.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

🌕 Pełnia d. 1 o g. 12 m. 17 w nocy. Czas zmienny, upały.
☾ Druga kw. d. 9 o g. 4 m. 20 rano. Częste burzez gradem.
🌑 Nów d. 15 o g. 11 m. 6 wiecz. Gorąco, częste deszcze.
☽ Pierw. kw. d. 23 o g. 2 m. 58 popoł. Poczęści pogodnie.
🌕 Pełnia d. 31 o g. 11 m. 33 rano. Dni piękne, często burze.

SIERPIEŃ ma dni 31. AWHUST. August.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 C.	Piotra w okowach	19 Makryny prepod.
2 P.	*NMP. Anielskiej* i Alfonsa	20 Ilyi proroka
3 S.	Znal. ś. Szczepana i Lidyi	21 Symeona prepod.
	Ewang. u ś. Łukasza w r. 18. O Faryzeuszu i Celniku.	
4 N.	**10 po Św.** Dominika wyzn.	22 **N. 9 po S.** Maryi Mahd.
5 P.	*NMP. Śnieżnej* i Oswalda	23 Trofyma mucz.
6 W.	*Przem. Pańskie* i Sykstusa p.	24 Chrystyny mucz.
7 S.	Kajetana i Alberta wyzn. ☾	25 Uspen. S. Anny
8 C.	Cyryaka i Maryana mm.	26 Jermołaja mucz.
9 P.	Kamila i Romana w. m.	27 Pantaleimona mucz.
10 S.	Wawrzyńca i Filomeny p.	28 Prochora apost.
	Ewang. u ś. Marka w r. 7. O głuchym i niemym.	
11 N.	**11 po Św.** Tyburc. i Zuzanny	29 **N. 10 po S.** Kałlynyka
12 P.	Klary, Hilaryi i Felicysymy p.	30 Syły apost.
13 W.	Hipolita m. i Kassyana b.	31 *Zapust do Uspenya*
14 S.	*Wigilia.* Euzebiusza męcz. ●	1 **Awhust.** Prois. Kr.
15 C.	**Wniebowzięcie N. Maryi Panny**	2 Stefana mucz.
16 P.	Jacka patr. Król. Pol. i Rocha	3 Isaakya prepod.
17 S.	Anastazego b. i Mirona m.	4 Sedmy Otrokow.
	Ewang. u ś. Łukasza w r. 10. O miłosiernym Samarytaninie.	
18 N.	**12 po Św.** Heleny cesarzowej	5 **N. 11 po S.** Jewsychnyia
19 P.	Donata kapłana wyznawcy	6 **Preobrażenye Hospoda.**
20 W.	Bernarda op. i Samuela pror.	7 Demetrya prepod.
21 S.	Joanny Franciszki de Chantal	8 Jemelyana jep.
22 C.	Symforyana i Tymoteusza ☽	9 Maftya apost.
23 P.	Filipa Benicyusza i Zacheusza	10 Ławrentya mucz.
24 S.	*Bartłomieja apostoła*	11 Jewpła mucz.
	Ewang. u ś. Łukasza w r. 17. O uzdrowieniu 10 trędowatych.	
25 N.	**31 po Sw.** *Poc. NMP.* Ludwika	12 **N. 12 po S.** Fotya mucz.
26 P.	Zefiryna i Aleksandra męcz.	13 Maxyma prepod.
27 W.	Przen. św. Kazimierza	14 Michea proroka
28 S.	Augustyna bisk. w. doktora	15 **Uspenye Pr. Bohorodycy**
29 C.	Scięcie św. Jana i Sabiny m. ○	16 Nerukotw. Obraz.
30 P.	Róży z Limy i Feliksa m.	17 Myrona mucz.
31 S.	Rajmunda wyznawcy	18 Flora i Ławra m.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

16 — 1 Elul.

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

☾ Druga kw. d. 7 o g. 9 m. 2 rano. Częste deszcze i burze.
● Nów dnia 14 o godz. 9 minut 27 rano. Dość chłodno jednak dnie pogodne.
☽ Pierwsza kwadra dnia 22 o godzinie 8 minut 52 rano. Częściowo pogoda, często niepogoda z silnym wichrem.
○ Pełnia dnia 29 o godz. 9 min. 21 wiecz. Czas zmienny.

Notatnik domowy.

WRZESIEŃ ma dni 30. SENTIABR. September.

Notatnik domowy.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 6. O służeniu Bogu i mamonie.		
1 N.	**14 po Św.** *Joach.* i Idziego op.	19 **N. 13 po S.** Andrea m.
2 P.	Stefana króla i Kaliksty m.	20 Samuiła proroka
3 W.	Bronisławy p. i Eufemii m.	21 Ftaddea apost.
4 S.	Rozalii p. i Róży Witerbskiej	22 Ahaftonyka mucz.
5 C.	Wawrzyńca i Urbana pap. ☾	23 Łuppa mucz.
6 P.	Zacharyasza proroka	24 Jewtychia mucz.
7 S.	*Wig.* Reginy i Petroniusza	25 Warftołomea apost.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 7. O wskrzeszeniu syna w Naim.		
8 N.	**15 po Sw. Narodzenie N. Maryi P.**	26 **N. 14 po S.** Adryana m.
9 P.	Gorgoniego m. i Sergiusza	27 Pimena prepod.
10 W.	Mikołaja z Tolentynu wyzn.	28 Moysea muryna
11 S.	Prota i Jacka braci mm.	29 Usiknow Joanna
12 C.	*Zwycięstwo pod Wied.* ●	30 Alexandra patr.
13 P.	Eulogiusza i Amatusa bisk.	31 Położ. Poi. P. Bohor.
14 S.	*Podwyższenie św. Krzyża*	1 **Sentiabr.** Symeona
Ewang. u ś. Łukasza w r. 14. O uzdrowieniu opuchłego.		
15 N.	**16 po Sw.** *Im. MP.* Nikomedesa	2 **N. 15 po S.** Mamanta m.
16 P.	Ludmiły męcz. i Edyty p.	3 Anftyma mucz.
17 W.	Piętna św. Franciszka	4 Wawyły Swiaszcze.
18 S.	*Such.* Józefa z Kupertino w.	5 Zacharyi pror.
19 C.	Januarego męcz. i Konst.	6 Cud. s. Mychaiła
20 P.	*Such.* Eustachego i Fausty p.	7 Zozonta mucz.
21 S.	*Such.* Mateusza apost. i ew. ☽	8 **Rożdestwo Pr. Bohorod.**
Ewang. u ś. Mateusza w r. 22. O miłości Boga i bliźniego.		
22 N.	**17 po Sw.** Wład. z G. i Mauryc.	9 **16 po S.** Joakima i Anny
23 P.	Tekli panny męcz.	10 Mynodory mucz.
24 W.	Gerarda bisk. męcz.	11 Fteodory prepod.
25 S.	Kleofasa i Herkulana mm.	12 Awtenoma mucz.
26 C.	Cypryana m. i Justyny	13 Kornyła mucz.
27 P.	Przen. ś. Stanisł. Kosmy i Dam.	14 **Wozdwyżenye S. Kresta**
28 S.	Wacława króla czesk. m. ○	15 Nykity mucz.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 9. O uzdrowieniu paralityka.		
29 N.	**18 po Sw.** *Michała archan.*	16 **N. 17 po S.** Josafata ar.
30 P.	Hieronima doktora wyzn.	17 Sofii mucz.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

14 — 1 **Tischri. N. rok 5662.**	23 — 10 **Święto pojednania.**
15 — 2 **Drugie święto.**	28 — 15 **Swięto kuczek.**
16 — 3 Post Gedaljah.	29 — 16 **Drugie święto.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

☾ Druga kw. d. 5 o g. 2 minut 27 popoł. Dnie ciepłe.
● Nów d. 12 o g. 10 m. 18 wiecz. Deszcz, następnie pogoda.
☽ Pierw. kw. d. 21 o g. 2. m. 33 rano. Burzliwie i deszcze.
○ Pełnia d. 28 o g. 6 m. 35 rano. Mgła. Dnie ciepłe.

PAŹDZIERNIK ma dni 31. OKTIABR. October.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 W.	Remigiusza bisk. wyz.	18 Jewmenia prepod.
2 S.	*Aniołów Stróżów*	19 Trofyma mucz.
3 C.	Kandyda m. i Lukrecyi p	20 Jewstafya mucz.
4 P.	Franciszka Serafickiego ☾	21 Kondrata apost.
5 S.	Flawii i Charytyny pp.	22 Foky mucz.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 22. O wezwanych na gody.		
6 N.	**19 po Św. NMP. Różań.** Brunona	23 **N. 18 po S.** Zacz. ś. Joan.
7 P.	*N. P. Maryi Zwyc.* Birgitty	24 Ftekły mucz.
8 W.	Pelagii pokutnicy	25 Jewfrosini prepod.
9 S.	Dyonizego Areop. b. m.	26 **Joanna Bohosław.**
10 C.	*Zwyc. pod Choc.* Franc. Borg.	27 Kałystrata mucz.
11 P.	Zenejdy, Filonelli i Placydy p.	28 Charytona prepod.
12 S.	Serafina biskupa 🌑	29 Kyryaka prepod.
Ewang. u ś. Jana w r. 4. O uzdrowieniu chorego syna królewskiego.		
13 N.	**20 po Św.** *Wincentego Kadł.*	30 **N. 19 po S.** Hryhorya m.
14 P.	Kaliksta pap. i Fortunaty p.	1 **Octiabr. Pokr. Pr. Bo.**
15 W.	Jadwigi księżn. pol. i Teresy	2 Kypryana jepisk.
16 S.	Maxymy panny i Gawła op.	3 Dyonysya
17 C.	Florentego b. i Małgorzaty	4 Jeroftea jep. mucz.
18 P.	Łukasza Ewangielisty	5 Charytyny mucz.
19 S.	Piotra z Alkantary wyzn.	6 Ftomy apost.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 18. O dłużnym i złośliwym słudze.		
20 N.	**21 po S.** *Jana K.* Prz. ś. Woj. ☽	7 **N. 20 po S.** Sergya
21 P.	Urszuli p. m. i Hilaryona m.	8 Pełahyi prepod.
22 W.	Korduli panny męcz.	9 Jakowa apost.
23 S.	Seweryna bisk.	10 Jewłampya mucz.
24 C.	Rafała arch., Fortunata i Sept.	11 Fyłypa apost.
25 P.	Kryspina, Kryspiniana i Daryi	12 Prowa mucz.
26 S.	Ewarysta pap. i Fulki	13 Karpa i Papyła
Ewang. u ś. Mateusza w r. 22. O czynszowéj monecie.		
27 N.	**22 po Św.** Iwona w. i Sabiny 🌕	14 **N. 21 po S.** Nazarya m.
28 P.	*Szymona* i *Tadeusza apost.*	15 Jewtymya prepod.
29 W.	Narcyza b. i Euzebii panny	16 Łonhyna mucz.
30 S.	Marcelego pap. i Eutropii m	17 Osyi pror.
31 C.	*Wigil.* Wolfganga i Lucylli	18 Łuki jew. ap.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

4 — 21 **Święto palmowe.**	6 — 23 **Radość z praw.**
5 — 22 Koniec kuczek.	14 — 1 **Marcheszwan.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

☾ Druga kw. d. 4 o g. 9 m. 52 wiecz. Piękna pogoda.
🌑 Nów d. 12 o g. 2 m. 11 popoł. Często deszcze. Chłodno.
☽ Pierw. kw. d. 20 o g. 6 m. 57 wiecz. Częściowo pogodnie.
🌕 Pełnia d. 27 o g. 4 m. 6 popoł. *Częściowo widzialne niecałkowite zaćmienie księżyca.* Deszcze i mgły.

Notatnik domowy.

LISTOPAD ma dni 30. NOJABR. November.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
1 P.	**Wszystkich Swiętych**	19 Joiła proroka
2 S.	*Dzień Zaduszny.* Wiktoryna	20 Artemia mucz.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 9. O wskrzeszeniu córki książęcia.		
3 N.	**23 po S.** Huberta b. i Sylwii ☾	21 **N. 22 po S.** Iłariona pr.
4 P.	Karola Borom. b. i Modesty p.	22 Awerkia jepisk.
5 W.	Elżbiety matki ś. Jana	23 Jakowa apost.
6 S.	Leonarda wyznawcy	24 Arefty męcz.
7 C.	Herkulana i Amaranta m.	25 Markiana mucz.
8 P.	Czterech Koronatów męcz.	26 Dymytria mucz.
9 S.	Pośw. Baz. Lat. Teodora żołn.	27 Nestora mucz.
Ew. u ś. Mateusza w r. 8. O oczyszczeniu trędowatego i o setniku.		
10 N.	**24 po Sw.** *Opieki NP.* Andrz.	28 **N. 23 po S.** Terentia m
11 P.	Marcina bisk. wyzn. ●	29 Anastasyi mucz.
12 W.	Marcina p. i 5 braci Polak. mm.	30 Zynowia mucz.
13 S.	Homobona w. i Dydaka	31 Stachya apost.
14 C.	Jozafata Kuncewicza b. m.	1 **Nojabr.** Kosmy i Da.
15 P.	Leopolda w. i Gertrudy p.	2 **Josafata Archiep. mucz.**
16 S.	Edmunda arcyb.	3 Akepsymy mucz.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 13 O nasieniu dobrem i kąkolu.		
17 N.	**25 po Sw.** *Stan. K.* Sal. i Grzeg.	4 **N. 24 po S.** Joannyka
18 P.	Pośw. Baz. ŚS. Piotra i Pawła	5 Hałaktyona mucz.
19 W.	Elżbiety król. wdowy ☽	6 Pawła archiep.
20 S.	Feliksa de Valois wyzn.	7 MM. 33 w Mełyty
21 C.	*Ofiarowanie N. Maryi P.*	8 **Mychaiła archan.**
22 P.	Cecylii panny męcz.	9 Onysyfora mucz.
23 S.	Klemensa pap. i Lukrecyi	10 Szesty apost.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 24. O brzydkości spustoszenia.		
24 N.	**26 po Sw.** Jana od Krzyża	11 **N. 25 po S.** Myny mucz.
25 P.	*Katarzyny panny męcz.*	12 Joanna Myłostywa
26 W.	Sylwestra op. i Piotra Al. b. ○	13 Joanna Złatoust.
27 S.	Waleryana bisk. męcz.	14 Fyłypa *Zapust*
28 C.	Rufina m. i Grzegorza III p.	15 Hurya i Samon m.
29 P.	Saturnina m. i Illuminaty	16 Matftea Jewanhel
30 S.	*Andrzeja apost.* i Maryny p.	17 Hryhorya jep.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.
12 — 1 **Kislev.**

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

☾ Druga kwadra dnia 3 o godzinie 8 minut 24 rano. Po największej części ponuro, mglisto.

● Nów dnia 11 o godz. 8 min. 34 rano. *Częściowo widzialne zaćmienie słońca.* Pogodnie, często mrozy,

☽ Pierw. kw. d. 19 o g.. 9 minut 23 rano Czas burzliwy.

○ Pełnia dnia 26 o godz. 2 minut 17 rano. Czas zmienny, częste deszcze.

Notatnik domowy.

GRUDZIEŃ ma dni 31. DEKABR. December.

Notatnik domowy.

DNI	ŚWIĘTA RZYMSKIE.	ŚWIĘTA RUSKIE.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 21. O znakach na niebie i ziemi.		
1 N.	**1 Adwentu.** Eligiusza i Natalii	18 **N. 26 po S.** Płatona m.
2 P.	Bibiany p. i Aurelii m. ☾	19 Awdya pror.
3 W.	Franciszka Ksaw. apost. Indyj	20 Prokła i Hryhory.
4 S.	*Post.* Barbary p. i Piotra Chr.	21 **Wchod. Pr. Bohorodycy**
5 C.	Sabby opata wyzn. i Krysp.	22 Fyłymona apost.
6 P.	*Post. Mikołaja b.* i Leoncyi	23 Amfyłochya jepisk.
7 S.	*Wigilia.* Ambrożego bisk. w.	24 Jekataryny mucz.
Ewang. u ś. Mateusza w r. 11. O poselstwie Jana do Chrystusa.		
8 N.	**2 Adw. Niepok. Pocz. N. Maryi P.**	25 **N. 27 po S.** Kłymenta p.
9 P.	Leokadyi i Waleryi pp.	26 Ałypya prepod.
10 W.	*N. M. P. Loretańskiej*	27 Jakowa mucz.
11 S.	*Post.* Damazego papieża 🌑	28 Stefana mucz.
12 C.	Aleksego, Pawła i Dyonizyi p.	29 Paramona mucz.
13 P.	*Post.* Łucyi, Otylii i Eugen.	30 Andrea apost.
14 S.	Nikazego b. i Spirydiona	1 **Dekabr.** Nauma pr.
Ewang. u ś. Jana w r. 1. O poselstwie żydów do Jana.		
15 N.	**3 Adw.** Ireneusza i Waleryana	2 **1 Adw.** Awwakuma pr.
16 P.	Euzebiusza bisk. i Albiny	3 Sofonia proroka
17 W.	Łazarza b. i Wiwiny p.	4 Warwary mucz.
18 S.	*Such.* Gracyana i Olimpii ☽	5 Sawwy Osw.
19 C.	Fausty i Nemezyusza męcz.	6 **Nykołaja jepisk.**
20 P.	*Such.* Teofila żołn. i Juliusza	7 Amwrosia jepisk.
21 S.	*Such. Tomasza apostoła*	8 Patapia prepod.
Ewang. u ś. Łuk. w r. 3. O Janie opowiadającym chrzest pokuty.		
22 N.	**4 Adw.** Zenona ż. i Honorata	9 **N. 2 Adw. Zaczat. Bohor.**
23 P.	Wiktoryi p. męcz.	10 Myny Jermoh mucz.
24 W.	*Wigilia.* Adama i Ewy	11 Danyiła Stołpnyka
25 S.	**Boże Narodzenie** 🌕	12 Spyridona jep.
26 C.	**Szczepana pierwszego męcz.**	13 Ewstratia jepisk.
27 P.	*Jana Ewangielisty*	14 Ftyrsa mucz.
28 S.	Młodzianków mm.	15 Jełewterya jepisk.
Ewang. u ś. Łukasza w r. 2. Symeon przepowiada o Jezusie.		
29 N.	**1 po Boż. Nar.** Tomasza z Kant.	16 **N. 3 Adw.** Ahhea pror.
30 P.	Dawida króla i Sabina b.	17 Danyiła proroka
31 W.	Sylwestra p. i Melanii młod.	18 Sewastyana mucz.

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

6 — 25 Post. Pośw. świąt.
11 — 1 **Tebet.**
20 — 10 Post. Oblężenie Jeruzalem.

Lunacye i zmiany możliwe powietrza.

☾ Druga kw. d. 2 o g. 10 m. 49 wiecz. Poczęści pogodnie.
🌑 Nów d. 11 o g. 3 m. 53 rano. Stała niepogoda, błoto.
☽ Pierw. kw. d. 18 o g. 9 m. 35 wiecz. Gęsta mgła, mrozy.
🌕 Pełnia d. 25 o g. 1 m. 16 popoł. Burze, śnieg i deszcz.

Kościół w Kalwaryi Zebrzydowskiej.

Na dobre cztery mile od Krakowa, w południowo-zachodniej stronie, leży Kalwarya, od założyciela swego Zebrzydowską zwana. Przed trzema wiekami dzikie, nie przebyte lasy pokrywały tę okolicę, wśród której na wysokiej górze wznosił się dumnie zamek Lanckoroński, co różnych przeżył panów, zanim się dostał Mikołajowi Zebrzydowskiemu, wojewodzie i staroście krakowskiemu. Z okien zamkowych przedstawiał się śliczny widok na przeciwległą górę, zwaną „Żarek“, bo na tej górze widywano często jakiś żar, czyli ogień, jakby na znak, że miejsce ono ma być świętem. Tak też to zrozumiał i Zebrzydowski, a spoglądając razu jednego na Żarek, powziął myśl, aby na tej górze wystawić kaplicę pod wezwaniem Ukrzyżowania Pańskiego. W tym samym czasie jeden z dworzan Zebrzydowskiego odprawił pielgrzymkę do Ziemi św. i przy-

wiózł ze sobą dokładne plany i gipsowe wyobrażenia kaplicy ukrzyżowania i grobu Pańskiego z Jerozolimy, co Zebrzydowskiego bardziej jeszcze w zamiarze jego utwierdziło. Wziął się tedy szczerze do dzieła i już w dniu 4 października 1600 r. odbyło się poświęcenie ukończonej kaplicy wobec mnóstwa duchowieństwa i szlachty.

W trzy lata później odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego pod kościół Najśw. Panny Anielskiej i klasztorek dla OO. Bernardynów pod górą Żarek. Następnego już roku (1604) wzięto się do rozmierzenia i ułożenia drogi krzyżowej, według planów, sprowadzonych z Jerozolimy. Strumyk, spływający z gór, obrócono na rzeczkę Cedron; stąd odmierzono przestrzeń do niedalekiego pagórka i dziwnym trafem rozmiar ten zgodził się zupełnie z rozmiarem tychże miejsc w Ziemi św. między Cedronem a górą Oliwną. Wkrótce przekonano się, że niemal wszystkie miejsca święte z tą samą dokładnością oznaczyć się dadzą. Miejsca święte naznaczono najpierw drewnianymi krzyżami, zanim odpowiednie kaplice wystawić było można. Tymczasem krwawy rokosz wybuchnął w kraju, a ten sam Zebrzydowski, lubo tak zacny i pobożny mąż, jednak nie bez namiętności, odgrywał w nim główną rolę. Dlatego też i roboty na pewien czas przerwane zostały.

Zaledwie się nieszczęśliwy rokosz uciszył, wziął się na nowo Zebrzydowski do budowy pojedynczych kaplic na miejscach, krzyżami oznaczonych, przeprosiwszy wprzód za błąd swój króla i senat. Roboty sam doglądał, mając sobie za wielkie szczęście, że go Bóg, jak się wyrażał, mularzem swoim uczynił. Tymczasem wieść o założeniu nowej Kalwaryi szeroko i daleko rozniosła się po kraju. Nie było dnia, aby Ojcowie dwa i trzy razy dziennie wraz z ludem nie odprawiali drożek Męki Pańskiej. Z wiernym ludem przybywali do Kalwaryi senatorowie i szlachta, książęta i królowie. Tak przybył tu w r. 1621 Władysław IV, aby, według uczynionego ślubu, dzięki złożyć Bogu za odniesione zwycięztwo nad Turkami.

Roku 1630 zabrała śmierć hojnego fundatora, Mikołaja Zebrzydowskiego, który ostatek życia na pokucie w Kalwaryi przepędził. Tam wybudował sobie śród lasu mały domek, niby pustelnię, skąd codziennie do klasztoru przybywał, aby służyć do Mszy św. a nawet usługiwać Ojcom w refektarzu i w kuchni. Ciało jego pochowano w habicie bernardyńskim w Krakowie na

Wawelu. Po śmierci Mikołaja syn jego, Jan Zebrzydowski, nie z mniejszą gorliwością prowadził dzieło, przez ojca rozpoczęte. Jego staraniem stanął kościół i grób Najśw. Panny, kapliczka i most na Cedronie. Patrząc na całe rozłożenie Kalwaryi lub na na pojedyncze kaplice, wszędzie tu znać hojną rękę fundatorów, a że Bóg tę ofiarę mile przyjął, jasnym jest dowodem to, że wiele z tych kaplic odznacza się cudownemi łaskami, jak o tem świadczą porozwieszane wota i tradycya, przechowywana w klasztorze. Wszystkich stacyj na drożkach Męki Pańskiej jest 26. Z tych niektóre służą także do drożek Najśw. Panny, których wogóle jest 22 i obejmują tajemnice bolesnej drogi Najśw. Panny aż do jej Wniebowzięcia.

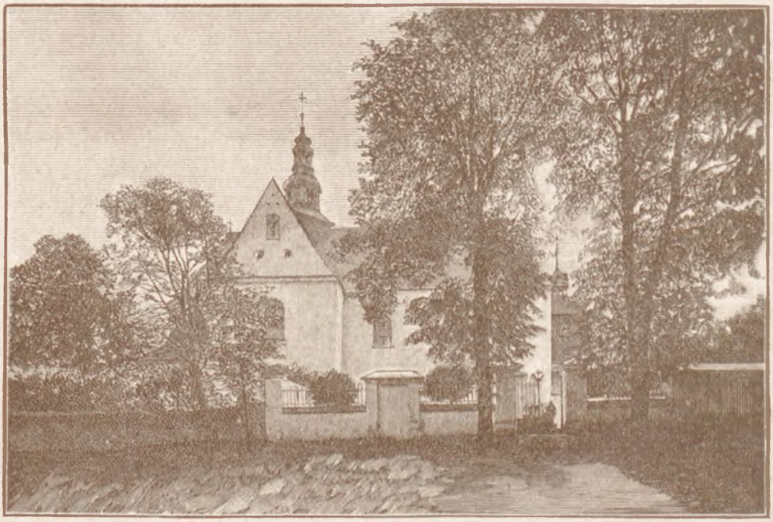
Późniejsi, po Zebrzydowskich, dziedzice Kalwaryi, Czartoryscy, powiększyli znacznie dawny kościół Najśw. Panny Anielskiej, tak, iż dawny kościółek obrócono na prezbyteryum, całą zaś nawę z wieżami, kaplicami i piękną facyatą na nowo dobuwano. W połowie XVII w. przybyła kaplica po lewej stronie wielkiego ołtarza. Tu mieści się cudowny obraz Najśw. Panny, w liczne ozdobiony wota, malowany na wzór obrazu myślenickiego. Był on własnością Stanisława z Brzezia Paszkowskiego; gdy atoli dnia 3 maja 1641 r. cudownym sposobem krwawemi łzami zapłakał, nie śmiał go pobożny właściciel dłużej u siebie trzymać, odniósł go przeto na Kalwaryę, dokąd, jak mówił, cudowna prowadziła go ręka. Umieszczono go najpierw w zakrystyi; później zaś, po należytem roztrząśnięciu i tego cudu i wielu innych, których przy nim wierni doznawali, za pozwoleniem X. Tomasza Oborskiego, sufragana i administratora dyecezyi krakowskiej, umieszczono go w tejże kaplicy, umyślnie na ten cel zbudowanej.

Kościół w Alwernii.

W pobliżu Assyżu we Włoszech, miasta rodzinnego św. Franciszka Serafickiego, wznosi się wysoka góra Alwernia, tem pamiętna, że na niej św. Franciszek w zachwyceniu dostąpił nadzwyczajnej łaski znamion pięciu ran Pana Jezusowych, które Ko-

ściół św. czci d. 17 września. Tam zrazu była tylko pustelnia; później powstał wspaniały kościół, do którego z dawien dawna odbywają się pielgrzymki.

Między innymi przybył tam, odprawiwszy poselstwo od króla polskiego Zygmunta III do króla Hiszpanii 1610 r. Krzysztof Koryciński, pan na Porębie; ale zapadł w ciężką chorobę, w której ślubował w dobrach swoich kościół i klasztor dla synów św. Franciszka fundować, jeśli go Bóg raczy przy życiu zachować i zdrowo do domu powrócić. Dostąpiwszy tej łaski, dotrzymał Koryciński ślubu, a obrawszy w lasach swoich, blisko teraźniejszej granicy górnoszląskiej, miejsce na wysokiej górze, zwanej „Podskale“, tam

wystawił kościół i klasztor drewniany, nazwał go przez wdzięczność Alwernią i oddał go 1618 r. OO. Bernardynom. W 20 lat później zgorzał pierwotny kościół i klasztor, lecz syn fundatora wymurował nowy klasztor i kościół na podobieństwo kościoła we włoskiej Alwernii. Kościół ten nowy konsekrował sufragan krakowski, X. Biskup Mikołaj Oborski 1667 r.

Niebawem miał się dostać temu kościołowi wielki skarb, cudowny obraz P. Jezusa Miłosiernego. Obraz ten znajdował się w posiadaniu sułtana tureckiego, a pochodził ze skarbca dawniejszych cesarzów wschodnich, mających swoją siedzibę w Carogro-

dzie. Stamtąd przywieźli go jego posłowie, wyprawieni do sułtana. Przed śmiercią darował cesarz ten obraz swojemu kapelanowi, a ten dał go węgierskiemu gorliwemu katolikowi Zygmuntowi Hollo. Od niego otrzymał go X. Jan Michlarski, proboszcz w Lubowni pod Koszycami i jako cudowny w wielkiej miał go czci. Ojciec tego księdza w drodze z Węgier do Krakowa w Alwernii zachorował, i chociaż go do klasztoru przyjęto i starannie pielęgnowano, wkrótce umarł. Nie było wtenczas jeszcze ani kolei, ani telegrafów, ani poezt, więc zanim syn nieboszczyka X. Michlarski zdążył przyjechać, OO. Bernardyni zmarłemu pogrzeb uczciwy sprawili. Ofiarował im ksiądz jakieś pieniądze, ale przyjąć nie chcieli, więc przez wdzięczność postanowił darować im ów cudowny obraz P. Jezusa Miłosiernego. Rzeczywiście też na Matkę Boską Anielską d. 2 sierpnia 1686 przyprowadził X. Jan Michlarski z liczną procesyą obraz do Alwernii i umieścił go w wielkim ołtarzu. Naokoło obrazu, w ramy ujętego, wiszą wota srebrne od osób, które przy nim doznały różnych łask. W r. 1709 przybudowano do kościoła osobną kaplicę z marmurowym ołtarzem i tam przeniesiono cudowny obraz.

Kościół parafialny w Myślenicach.

W szeregu cudownych obrazów Matki Boskiej niepośledniе miejsce zajmuje obraz, znajdujący się w parafialnym kościele w Myślenicach. Obraz ten, ściągający liczne rzesze wiernych do Myślenic, był niegdyś własnością księcia Jerzego Zbarazkiego, kasztelana krakowskiego. Otrzymał on go w darze od pewnej zakonnicy, przełożonej klasztoru w Wenecyi, ta zaś dostała go na pamiątkę po śmierci krewnego swego Sykstusa V Papieża. Tak drogą pamiątkę długo miał książę w szczególnem poszanowaniu w pomieszkaniu swojem w Krakowie. Kiedy atoli z początkiem XVII wieku zapanowało morowe powietrze, słudzy księcia dla zapobieżenia zarazie, paląc wszystko, co tylko w pałacu Zbarazkich było, także i ten obraz spalić chcieli. Widząc to Marcin Grabysza, jeden z poddanych księcia, nie bał się zarazy od świętego

obrazu i uprosiwszy go sobie, zabrał go do Myślenic. Dziewięć lat cieszył się pobożny Marcin świętym obrazem. Aż oto w r. 1633 dziwnemi cudami wsławiać go Bóg zaczął. Między innemi ogólną zwracał uwagę cudowny pot, który po kilkakroć na obraz występował. Widziano też nadziemską jasność koło obrazu i inne znaki, które jednych strachem napawały, innych do szczerego nabożeństwa pobudzały. Proboszcz miejscowy, X. Wojciech Offiarowicz, widząc, że coraz większe mnóstwo garnie się do domu Grabyszy, bojąc się oszukania jakiego, kazał zabrać obraz i zamknąć w skarbcu kościoła, dopókiby władza kościelna urzędownie cudu nie sprawdziła. Wkrótce też przybył z Krakowa ówczesny officyał dyecezyi, X. Erazm Kretowski z innymi teologami i po dokładnem zbadaniu ogłosili obraz za cudowny, a 2 lipca tegoż roku wprowadził go ten sam prałat wśród uroczystej procesyi, ozdobny w bogate klejnoty, do kościoła i umieścił w ołtarzu. Odtąd Myślenicki kościół stał się nowym tronem Królowej nieba, szafującej łaski i cuda. Proboszcz ówczesny, zbierając ważniejsze tylko (bo jak się wyraża, wszystkichby zebrać niepodobna), w przeciągu dwudziestu lat zebrał i podał do druku 229 cudów, a między tymi 17 konających, do zdrowia przywróconych, i 31 ślepych. Kilka tysięcy wotów ze srebra, złota i drogich kamieni zdobiło niegdyś ten obraz, ale Szwedzi, napadłszy na kościół, zabrali je bezbożnie i kościół spustoszywszy, spalili.

Jakich powinniśmy wybierać posłów?

Rozmaici kandydaci stają przed wami, bracia włościanie, po wsiach jeżdżą, wiece zwołują, a siebie wychwalają, jak na jarmarku. Rzeczą waszą wziąć wszystko, co słyszycie, na rozum, i tak wybrać, aby z tego był pożytek. Pożytku zaś niema i nie będzie ze słów, które wiatr, jak plewy, rozniesie, ale z pracy posła, z dbałości jego o interesy ekonomiczne kraju i włościan. Jest bieda w Galicyi, jest bieda w chałupie chłopskiej i w warsztacie rzemieślniczym. Raju nikt obiecać ani wrócić nie zdoła. Ale w parlamencie dużo zdziałać można, niejedno złe odwrócić, gdy poseł ludowy o tem na pierwszem miejscu pamięta, aby z posłowania jego była prawdziwa korzyść dla wyborców, a nie własna chwalba.

Trzeba tedy rozważyć konieczne przymioty, jakie poseł ludowy posiadać winien:

I. *Poseł musi być dobrym katolikiem, gorącym patryotą, a człowiekiem tęgim i niezależnym.*

Tylko taki poseł będzie bronił tych dóbr, któreśmy po ojcach odziedziczyli i dzieciom przekazać mamy: wiary św. katolickiej— ziemi rodzicielki, każdego kawałka gruntu ojczystego — języka, w którym matki pacierza, a nauczyciel w szkole uczy. Teraz przeciw wierze św. chyłkiem nastają czerwoni nowinkarze socyalistyczni; ziemi rok w rok tysiące morgów idzie na licytacyę i w obce ręce, a język polski w szkołach i urzędach Niemcy radziby uszczuplić, boć rzeczy do tego dochodzą, że o miedzę, na Śląsku polskim nie ma szkół polskich, a nawet religii nauczają, jak w Prusach, po niemiecku. Miłując tedy wiarę św., ziemię i język narodowy, poseł będzie miał potrzebne głównie przymioty serca. Ale to nie wystarcza. Musi jeszcze być charakteru silnego, aby to, co za dobre uznaje, starał się przeprowadzić i wykonać. Ochoczy do roboty, pilnować winien dobra ludu, a nie własnego; nie po dyety poselskie do Wiednia jeździć, ale po to, aby biedzie ulżyć i o powiecie pamiętać. Niezależnym więc musi być, aby nikomu w Wiedniu nie kłaniał się i na wszystkich się nie oglądał, ale by czuwał nad dobrem tych, którzy mu mandat powierzyli.

II. *Poseł musi znać lud i jego potrzeby.*

Każdy stan ma swoje potrzeby i swoje interesy. Stan włościański, w kraju najliczniejszy, w obecnych ciężkich dla rolnika czasach musi mieć przedewszystkiem rzeczników i obrońców dobra chłopskiego, a takim rzecznikiem i obrońcą nie może być ten, kto dokładnie nie zna, które są najdolegliwsze bóle i które najpilniejsze wymagania ludu. Mniejsza zresztą, czy ten poseł jest chłopem, czy synem chłopskim, w mieście osiadłym i w uniwersytecie kształconym, czy z ojca mieszczaninem — byleby potrzeby ludu czuł i znał. Owszem, chłopi, aby nie byli krzywdzeni, starać się powinni pozyskać dla siebie ludzi im oddanych a zdolnych, z zupełnem wykształceniem, znających się na prawie, czy na finansach, czy na rolnictwie i ekonomii, aby ci mogli skutecznie działać dla dobra ludu i całej społeczności.

III. *Poseł musi znać ustawy i język niemiecki.*

Wolno wprawdzie w parlamencie mówić po polsku, albo wnosić interpelacye po polsku, ale zważywszy, że w parlamencie na 425 posłów, zaledwie 150 będzie takich, którzy po polsku coś rozumieją (t. j. Polacy i Czesi), pojmie każdy, że przemawianie w polskim języku żadnej w parlamencie nie przynosi korzyści. Wszystko zaś, o czem się w parlamencie radzi, każda ustawa i każdy wniosek przedkładany być musi w języku niemieckim. Jeżeli więc poseł po niemiecku nie rozumie, jakże będzie mógł wiedzieć, czy ustawa zła lub dobra, czy wniosek pożyteczny lub szkodliwy? Musiałby tedy taki poseł mieć przy sobie tłómacza, któryby mu to wszystko przełożył na polskie, a zarazem tak dobrze i wiernie, aby mógł wiedzieć, w którym punkcie i paragrafie leży szkodliwość, czy dobroć ustawy lub wniosku. A choćby to wszystko przy pomocy jakiegoś tłómacza zrozumiał, jakże przedstawi w parlamencie to, czego lud sobie życzy, lub coby w jakiejś ustawie poprawić należało, jeżeli po niemiecku nie mówi? A takie wnioski co do ustaw muszą być po niemiecku podawane, bo ustawy tylko w niemieckim języku mogą być w parlamencie uchwalane. Tu już i tłómacz nie pomoże, bo choćby kto posłowi nieumiejącemu po niemiecku taką rzecz napisał, to ponieważ czytać z kartki w parlamencie nie wolno, taki poseł zupełnie nie może brać udziału w dyskusyi nad ustawami — co przecie, jak każdy wie, jest rzecz najważniejsza.

Poseł, nie umiejący dobrze po niemiecku, jest niemową i maszynką do głosowania, ten zaś, który tylko coś niecoś umie, jąkałą na walnej naradzie mądrych głów i obrotnych ludzi. Nie pomoże jednak i po niemiecku umieć, gdy kto nie zna ustaw, które parlament uchwala z mocy konstytucyi. Baczcie, że w obszernej ustawie nieraz przemknie się drobny przepis, który zrazu uwagi ujdzie, a który potem chłop gorzko groszem przypłaci. Jak tedy do sądu nie idziesz bez adwokata, a do chorego lekarza wołasz, tak i do parlamentu trzeba wysyłać ludzi, znających ustawy.

IV. *Poseł musi dążyć do pożytecznych dla chłopów reform ustawodawczych.*

Być rzetelnym i rozumnym, znać język niemiecki i ustawy, to dopiero tyle, co u gospodarza dobra głowa i krzepkie ręce. Co jednak ma tą głową mądrzyć i do czego zabrać się z całą energią? Do poprawy ekonomicznego położenia ludu i kraju. Polityka nie główna rzecz, ale dobro ludu. Partyj, haseł, prowodyrów i agitatorów więcej teraz, niż powiatów i wsi, a z tej całej polityki niema kołaczy. A do zrobienia jest tak wiele, tak wiele, że i trudno wszystko wyliczyć. Trzeba jednak przynajmniej wyłuszczyć to, co najprzedniejsze.

Poseł ludowy myśleć, dbać i starać się musi:

1. O zapewnienie kredytu rolniczego, który musi być inny, niż kredyt handlowy i przemysłowy. Kredyt rolniczy winien być: tańszy — bo ziemia mniejsze dochody niesie, niż sklep lub fabryka; długoterminowy — bo weksel za trzy miesiące trzeba płacić, a ziemia raz w rok plon wydaje.

2. O stowarzyszenia i spółki rolnicze. Rząd winien popierać gminne kasy pożyczkowe, spółki Raiffeisena dla oszczędności i pożyczek, spółki mleczarskie, spółki dla zakupna sztucznych nawozów, aby lud własnemi, złączonemi siłami mógł iść sobie nawzajem z pomocą.

3. O ulgi podatkowe — bo dziś nietylko nadmierne podatki cisną, ale nawet wtedy, kiedy ogień zniszczy dobytek, woda zaleje grunt lub grad wytłucze ziarno, z powodu licznych i uciążliwych dla rolnika formalności nie łatwo przychodzi uzyskać odpowiednie odpisy podatków.

4. O założenie banku parcelacyjnego. Niejeden właściciel radby większy obszar rozparcelować między chłopów, a nie może, bo na całym obszarze ciążą łącznie długi hipoteczne. Gdy

n. p. właściciel chce rozparcelować 200 morgów, a na majątku tym ciąży 20.000 złr. długu, to każdy, kto kupi 1, 2 lub 3 morgi, odpowiedzialny byłby za cały dług 20.000 złr. Trzeba więc, aby powstał bank, któryby majątek kupił, dług spłacił, hipoteki rozdzielił, a wtedy chłop może kupić grunt z taką częścią długu, jaka na jego kawałek po równości przypada (t. j. jak wyżej dano przykład 100 złr. na mórg)

5. O zaprowadzenie włości rentowych. Jestto taka ustawa, w innych krajach już uchwalona, któraby pozwalała grunt kupić za stałą, roczną opłatą. Teraz grunt można kupić tylko za gotówkę, choćby ratami płaconą, albo też wydzierżawić za czynsz. Nowa ustawa grunt, wartający 3000 do 4000 złr., pozwalalaby nabyć na własność (nie na dzierżawę) za 100 do 150 złr. rocznej opłaty.

6. O drenowanie gruntów, które w całej Europie uznano za najważniejszą sprawę dla podniesienia rolnictwa. Rzecz tę nawet w Anglii, gdzie rząd niewiele się miesza do gospodarki prywatnej, przeprowadziło państwo z pomocą spółek drenarskich. Przedsięwzięcie to wielkie i przeprowadzić się nie da, jak tylko stopniowo najmniej w 75 lat. Ale tak, jak dotychczas drenowanie postępuje, potrwałoby z 500 lat!

7. O regulacyę rzek. Regulacya ta odbywa się dotychczas przez obwałowanie brzegów, z czego ten wynik, że rzeka, obwałowana z jednej nieraz tylko strony, wylewa na drugi brzeg, a obwałowana z dwóch stron w jednem miejscu, tem gwałtowniej wylewa w innej okolicy. Uczeni udowodnili, że przyczyną wylewów jest głównie muł, szuter i piasek, który woda znosi z gór, zwolna podnosząc koryto rzeki. Istotną naprawę przyniesie zatem dopiero zabudowanie tamami potoków górskich i zalesienie górskich stoków. Tak zrobiono z doskonałym skutkiem w Tyrolu. Dlaczegóż nie ma być tak i u nas?

8. O drogi wodne, konieczne w kraju, gdzie do transportu najwięcej jest przedmiotów ciężkich i dużej objętości, jak zboże, drzewo, węgiel. Transport tych towarów koleją jest za drogi.

9. O odpowiednie taryfy na kolejach i cła na granicach państwa. Obecnie n. p. granica dla wywozu bydła do Niemiec jest zupełnie zamknięta. Co więcej: świń nie można nawet wywieść do innej prowincyi, n. p. do Czech lub do Austryi niższej. Bo jak padnie jedna świnia o 100 mil n. p. w Buczaczu,

to już p. namiestnik w Pradze wydaje samowolnie reskrypt, zakazujący „z powodu zarazy“ dowozu świń także z innych powiatów galicyjskich, gdzie zarazy wcale nie było.

10 O popieranie przemysłu, zwłaszcza domowego, który teraz, ledwie gdzie się pojawi, zamiast popierać, jak na Węgrzech, zaraz tak oblepią i zakleją nakazami płatniczemi z urzędu podatkowego, że musi się udusić i zmarnieć.

11. O zapobieżenie kartelom węglowym. Wszystkie kopalnie węgla w Austryi są teraz w ręku kilkunastu bogaczów. Ci związali się razem i oznaczają ceny na węgle, jakie chcą. Aby im dać rady, jeden rząd dość silny, a tymczasem rząd nic nie chce robić.

To, co wyliczono, to dopiero cząstka tego, co jest do zrobienia w rozmaitych dziedzinach: gospodarstwa, szkolnictwa, sądownictwa itd. itd. Obowiązkiem posła jest temi wszystkiemi sprawami ze szczerą i silną wolą zająć się, a uczynić to może przedewszystkiem wówczas, gdy nie pójdzie luzem, ale razem z wszystkimi posłami stanie do walki z nędzą w kraju, a z nieprzyjaciołmi polskiego imienia po za krajem. Wiadomo to powszechnie, że teraz Niemcy do skóry nam się dobierają, że wszyscy niemieccy posłowie, bez różnicy przekonań, zawarli „związek niemiecki“ *(deutsche Gemeinbürgschaft)*, i żądając uznania Niemców za naród panujący w Austryi, chcą wszystkim Słowianom, a i Polakom uszczuplić i tak już szczupłe prawa narodowe. Konieczną jest zatem potrzeba jedności wszystkich posłów polskich i słowiańskich dla wspólnej obrony przeciw zamiarom „Związku niemieckiego“. Posłowie przeto, którzy do parlamentu wybrani zostaną, połączyć się winni w parlamencie razem z wszystkimi posłami w Galicyi w jeden klub narodowy, Kołem polskiem zwany — i razem po jednej stronie w parlamencie siedzieć, razem dla dobra ludu działać i Niemców zapędy powstrzymywać.

Takimi posłami będą:

Stanisław Łazarski i Franciszek Opydo.

Stanisław Łazarski, urodzony w Jeleśnej z ojca mieszczanina w r. 1850, po świetnem ukończeniu nauk, odbył praktykę adwokacką w kraju i we Wiedniu, a osiadłszy w Wadowicach wkrótce zasłynął jako znakomity prawnik i obrońca. Temu zawodowi poświęcił się z zapałem, a tysiące rodzin zawdzięcza mu ocalenie swego honoru i majątku. Podczas ostatnich rozruchów setki włościan bronił przed sądem zupełnie bezinteresownie, a tak wymownie i śmiało, że jemu na pierwszem miejscu zawdzięczają oni uwolnienie od grożących im kar i więzienia. Z najdalszych też stron spieszą do niego chłopi i mieszczanie, gdy ustawa została naruszona lub niewłaściwie zastosowana. Taki obrońca, człowiek nieskazitelnego charakteru i wytrawnego rozumu, potrafi także bronić lud przed wszelką krzywdą i niesprawiedliwością.

Dr. Franciszek Opydo jest synem włościanina z Myślenic. Gimnazyum i uniwersytet kończył w Krakowie. Rówieśnicy pamiętają jeszcze, jak za studenckich czasów sam chodził na Mały Rynek z garnuszkami po bułki i mleko. Podziwiali też zawsze jego wytrwałość, że przyszedłszy jako mały chłopiec do Krakowa piechotą z 2 złr. w kieszeni, potrafił o własnych siłach, bez żadnej pomocy ukończyć studya i odbyć praktykę lekarską w Wiedniu. Osiedliwszy się w Wadowicach, wkrótce zyskał zasłużony rozgłos, jako znakomity lekarz. Dziś niejedna rodzina błogosławi go za uratowanie drogich sobie osób. Rok po roku zdobywał sobie uczciwością i wiedzą coraz większe zaufanie. To też nic dziwnego, że obywatele wybrali go swym burmistrzem w Wadowicach, a na tem stanowisku okazał się, jak powszechnie wiadomo, doskonałym gospodarzem.

Obaj kandydaci wyszli z ludu i znają jego potrzeby, obydwaj własną pracą i zasługą dobili się wybitnych stanowisk. W życiu publicznem dotychczas nie brali udziału, bo o godności się nie ubiegali. I teraz tylko na ogólne życzenia a nagabywania dali się nakłonić do kandydowania. Wyrazem tych życzeń były zgromadzenia w Wadowicach i w Zatorze, tudzież zebranie delegatów wszystkich komitetów lokalnych, które jednogłośnie

uchwaliły prosić dr. Łazarskiego i dr. Opydę, aby swe kandydatury zgłosili.

Dlatego obywatele, włościanie i mieszczanie: jeśli chcecie mieć posłów, sprawie waszej oddanych; jeśli chcecie mieć posłów, którzy o mandat nie ubiegają się obietnicami płonnemi i swarliwą agitacyą, ale na ten mandat zasłużyli długoletnią pracą i zasługą; jeśli chcecie mieć posłów, znających lud i jego biedy, dbałych o ekonomiczne reformy; jeśli chcecie mieć posłów, na których sami możecie liczyć i z którymi wszyscy liczyć się będą —

głosujcie:

na dr. Franciszka Opydę z 4-tej kuryi

na dr. Stanisława Łazarskiego z 5-tej kuryi.

Niemieckie nabożeństwo w winiarskim forcie.

Wachmistrz Dieszuk, chłop ogromny, a suchy jak chmielowa tyka, dawno już w wojsku pruskiem służył, a z żołnierzy Polaków był w winiarskim forcie w Poznaniu najstarszym. Tutaj ostry jego wąs poszroniał, tu mu twarz zwiędła i wyschła, tu się w ptasi dziób zaostrzył nos jego kościsty, tu mu się nieco pochyliły bary, tutaj ociężały nogi.

Ale chociaż dawno karabin pruski dźwigał, ze „szwabami“ nigdy jakoś pogodzić się nie mógł.

Co niedziela paradował Dzieszuk ze swoją książką od pacierza na mszy żołnierskiej, którą proboszcz dywizyjny wczesnym rankiem u fary miewał.

Piękna to rzecz była widzieć, kiedy w długiej, pojezuickiej nawie, parami się ustawiła wiara z winiarskiego fortu, mając nad sobą, jak sztandar, krótko strzyżony łeb Dzieszuka, który wzro-

stem nad wszystkimi górował. Czasami łeb ten szronem pokryty, zdawał się być tak wysoko, jakby nim Dzieszuk chciał dostać tych gwoździ, którymi były przybite nogi ukrzyżowanego w ołtarzu Chrystusa i bić o nie czołem.

Patrzyli też w niego młodsi, jakby w tęczę, a niejeden, co księdza nie dojrzał i dzwonka nie pojął, ruchami owej głowy Dzieszukowej się rządził.

Stał Dzieszuk — stali wszyscy, jakby w ziemię wrośli; klękał — klękali, niby las podcięty; bił się w piersi — głuchy łomot setek rąk, w kułak złożonych, rozlegał się, jak stłumione uderzenia młotem.

W jednem tylko nie mogli podkomendni naśladować wachmistrza swojego, a mianowicie w tym wspaniałym geście, jakim Dzieszuk książkę swoją z futerała wyciągał, złocone jej karty otwierał, a podniósłszy do wysokości uzbrojonego w okulary potężnego nosa, na całą długość ramion wyciągniętą przed nim trzymał. Tego stanowczo nie mógł naśladować nikt i na tym punkcie pozostał Dzieszuk niedościgłym wzorem.

Niemniej wszakże czuła się wiara dumną z posiadania wachmistrza, który ma tak piękną książkę, a co niedziela ścisk był koło Dzieszuka, bo każdy rad był choć futerał od niej podczas nabożeństwa trzymać.

Umiał wszelako Dzieszuk być wspaniałomyślnym, a kiedy wiara dobrze się sprawiała, to półgłosem modlitwy zwolna czytał, aby je najbliżsi słyszeć mogli. Pomdlały mu nieraz srodze od trzymania książki onej ręce: ale nie wpierw ją składał, aż ksiądz Cydzik, zrzuciwszy ornat po mszy, w albie tylko u ołtarza stawał i obróciwszy na kościół twarz szczupłą, bladą i przeźroczystą niemal, znakiem krzyża, szeroko zakreślonym w powietrzu, nad pochylonemi głowami żołnierzy, zaczynał naukę niedzielną: „W imię Ojca i Syna i Ducha świętego“. Żegnał się wtedy Dzieszuk, żegnała za Dzieszukiem wiara, a po całej nawie szedł szmer jednostajny, aż ucichł gdzieś u drzwi, u kruchty.

Proste były nauki ks. Cydzika, ale i Dzieszukowi i podkomendnym jego niezwykle trafiały do serca. Cichy, delikatny głos mowcy przejmował serca te nawskróś już dźwiękiem samym; tak, że ledwo ksiądz usta otworzył, już się zdawało słyszeć w szeregach powstrzymywane wzdychanie.

Dzieszuk i w tem przecież karność utrzymać potrafił. Jakże to? To jeden będzie sobie w wąsy dmuchał, a drugi nie będzie nauki słyszał przez niego? Jeszcze co! Oglądał się tedy marsem, chrząkał, a wzdychanie wnet cichło po kątach.

Dopiero, kiedy wachmistrz dobył czerwonej bawełnianej chustki i nos potężny nią utarł, a westchnął sobie z głębi, wolno było pofolgować wezbranemu sercu.

Wtedy to, jak na komendę, ucierała wiara nosy, a strzeliste westchnienia unosiły się, jak wiatr, aż pod wielki, kryształkami obwieszony świecznik, którego płomyki też zaczynały migotać i mrugać, jak oczy do płaczu gotowe.

Płakano wszakże przy większych tylko okazyach. Ot, kiedy na ten przykład Dzieszuk zagrzmiał „Bóg się rodzi, moc truchleje“, albo kiedy na wielkopiątkowej pasyi ryknął wielkim głosem „Jezu Chryste, Panie miły, Baranku bardzo cierpliwy“ — lub kiedy wreszcie podczas rezurekcyi huknął „Wesoły nam dziś dzień nastał!“ Tę pieśń lubił szczególniej, a w miarę, jak ją śpiewał, głos jego młodniał i nabierał słodyczy. Słodycz ta pozostawała mu w głosie i w spojrzeniu na cały dzień, który raz na zawsze spędzał u kuma swego, strażnika trzeciej bramy w winiarskim forcie, Wojciecha Kociały, igrając z dziatkami jego i pożywając dar boży, iż to sam, sierota stary, domu swego i ogniska nie miał, odkąd syn jego jedyny legł pod Odolanowem.

A ot i dziś wielkiego dnia po wielkiej nocy i święconego jajka Bóg doczekać dał. Od wczoraj już fort cały pełen był zapachów gorącego ciasta i mięsiwa, które zagłuszała nieco czeremcha kwitnąca bujnie i rozgrzana słońcem kwietniowem.

Dzwony u fary biją a biją, jakby pęknąć miały, a Dzieszuk nie spieszy się jakoś. A czego się spieszyć?

To nie ksiądz Cydzik będzie dzisiaj mszę żołnierską odprawiał. Złe jakieś szepty chodziły już oddawna po winiarskim forcie, ba po mieście całem. Gadali ludzie, że nowy proboszcz przybywał z daleka; gadali, że nawet po polsku nie umie.

— Nie umie? Jakżeby to? Po jakiemużby się z ludźmi dogadał?

Tak sobie rozumował Dzieszuk, ale jakby mu mrówki po sercu lazły.

— Ksiądz Cydzik od kilku dni nie wychodzi z domu. Powiadają, że chory. Może chory, a może i nie chory. Może to tylko

polityka taka? Jak politykować nie ma, kiedy od piątku na cudzych śmieciach siedzi, bo się już nowy proboszcz sprowadził, a dziś pierwszą mszę żołnierską ma mieć.

— A no, da się to widzieć! Przestał mundur czyścić; wdział go na siebie i ruszył naprzód.

Wchodzi wiara, jak zawsze, dwójkami do fary, a łeb Dzieszuka wyżej jeszcze, niż zwykle, nad wszystkimi sterczy.

Na prawo przed ołtarzem klęczy w ławeczce ksiądz Cydzik w starej swojej znoszonej sutannie. Obie ręce złożone na wytartym brewiarzu, na rękach oparte czoło; z boku tylko widać twarz zmizerowaną i żółtą jak wosk.

Zaruszał się wąs szroniasty nad wargą Dzieszuka, ale nic. A tuż zaraz i dzwonek brzęczy u drzwi zakrystyi.

Wszedł nowy proboszcz — wspaniała osoba — i tubalnym głosem zaintonował „Asperges“. Rozstąpiły się dwójki na obie strony nawy, a celebrant ruszył środkiem poprzedzony przez wylęklego i plączącego nogami chłopaka, z kubkiem wody, w komeżce.

Zaczęła się msza.

Ksiądz Cydzik nie podnosił głowy.

Zdawało się Dzieszukowi, że przez blade, cienkie palce klęczącego przesączyło się na brewiarzu jakby kropel parę... i nagle go coś przy sercu ścisnęło. Żeby sobie wybić próżne myśli z głowy, dobył książkę i modlić się z niej zaczął. Ale modlitwa mu nie szła. Szczególniej go to strapiło, że nowy organista, który razem z nowym proboszczem nastał, trele jakieś wywodzi, a zwykłych pieśni wcale nie zaczyna.

I msza odprawiała się jakoś dziwnie, krótko, węzłowato. Nie było w niej tych długich modłów, tych cichych zachwyceń dawnego proboszcza. Od „Introit“ do ewangelii — jakby z bicza trzasł. Połowy, gdzie! ćwierci zwykłych modlitw swoich nie zdążył Dzieszuk przeczytać, kiedy już ksiądz „Credo“ śpiewał. Przed podniesieniem znów oczy od książki oderwać musiał wachmistrz, bo mu się zdawało, że świece ciemniej się jakoś u ołtarza palą i że chyba połowa pogasła. Ale nie. Paliły się wszystkie. Tylko czemu ten organista nie zaczyna pieśni?

Ta pieśń doroczna, ta pieśń nie śpiewana tak mu wierciła w głowie, że padłszy na kolana przy podniesieniu, bił się w piersi, jak na „Agnus“, a za nim wiara grzmociła się tak samo, aż do ostatniego.

Ksiądz Cydzik klęczał nieporuszony. Zdawało się, iż to jest figura kamienna, której nadano twarz ludzką, bardzo bladą.

Po „Podniesieniu“ szronowy łeb Dzieszuka obrócił się ku chórowi. Natychmiast wiara uczyniła to samo. Na chórze wszakże nie odezwała się pieśń oczekiwana.

Dzieszuk zupełnie modlić się nie mógł. Trzymał wprawdzie książkę swoją na wysokości nosa, ale litery i wiersze migały mu się przed oczyma, jak czarne punkta i wężyki. Wydłużał i przyciągał ręce, ale to nic nie pomagało.

Westchnął nareszcie z uczuciem ulgi, kiedy ksiądz wysokim tonem zaśpiewał „Ite missa est — Alleluja!“

Ano, kiedy „Alleluja“, to już dobrze. Przynajmniej się wie, że to po polsku. Już chrząknął, już wydął piersi, już nogi dla pewniejszego dobycia głosu rozstawił, kiedy nowy proboszcz, zrzuciwszy ornat przed ołtarzem, w albie, z sutą u szyi wstęgą żółtą, do nauki stanął, zakreślając szeroko w powietrzu nad zebranymi znak krzyża, donośnym odezwał się głosem:

„In Namen des Vaters, des Sohnes und des heiligen Geistes— Amen!“

Dzieszuk, który już do czoła rękę był podniósł, spuścił ją, jak paraliżem tknięty.

— Co to? Co to jest? Co to ma znaczyć?

„Meine theueren Brüder!“ — i zaczął ksiądz swoją przemowę.

— Chryste! To naprawdę? Chryste! Chryste!

Wypadła z głuchym łoskotem książka z rąk Dzieszuka, a ręce, te drżące i kościste ręce, podnosiły się zwolna coraz wyżej ku krzyżowi.

Wiara patrzyła w niego, jak w obraz cudowny. A łeb Dzieszuka razem z rękoma podnosić się zdawał tuż, tuż do nóg Ukrzyżowanego. Jeszcze chwila, a dostanie on nóg tych rękoma, oplecie je, uściśnie i włóczyć się będzie u tych stóp przebitych i nie puści, póki go tu zaraz nie przeżegna po polsku ksiądz Cydzik, póki Mateusz, stary organista, nie zagrzmi: „Wesoły nam dzień dziś nastał“.

— Wesoły... Chryste! Chryste! Toż dzień sądu, a nie wesela. Chryste! To takie zmartwychwstanie Twoje? To nie zmartwychwstanie, ale męka! Męka i krew i żółć i przebicie boku włócznią! Słońce i gwiazdy się zaćmiły, ziemia się wstrzęsła, powstali z grobu umarli! Boże, czemuś mnie opuścił!...

I ryknął stary Dzieszuk nagłym płaczem i padł na kolana i wpatrzony w Chrystusa ukrzyżowanego, wielkim głosem zaczął śpiewać:

Któryś cierpiał za nas rany,
Jezu Chryste zmiłuj się nad nami!

A za nim wiara tuż na kolana i w szloch i w ono błaganie żałosne.

Dzieszuk rozpostarł ręce i twarzą na ziemię ległszy, rozkrzyżował się szeroko na kamiennych taflach.

Ksiądz Cydzik klęczał nieruchomy, z pochyloną na ręce twarzą, a jego wątłą postacią wstrząsało wewnętrzne łkanie.

*
* *

Dawno już się nauka skończyła, a ksiądz Johan Wurst przez zakrystyę na plebanię wracał, kiedy Dzieszuk oderwał swój łeb siwy od kamiennych tafli podłogi, podniósł się, zatoczył i jak pijany ku drzwiom iść zaczął, zapomniawszy po raz pierwszy zabrać książkę swoją.

Przy drzwiach trącił go Kociała.

— Ej, co tam kumie! Dajcie spokój! Czekamy ze święconem jajkiem.

— Kto święcił? — zapytał głuchym głosem Dzieszuk.

— A któżby? — Niemiec...

— Pożywajcie z Panem Jezusem — odparł Dzieszuk i powlókł się na kwaterę.

Tu zrzucił mundur, padł na tapczan, ukrył głowę w ręce i długo widać było, jak się ze łkania wstrząsa jego grzbiet kościsty.

BRACIA WŁOŚCIANIE

Powiatu myślenickiego i wadowickiego!

głosujcie

na posła z 4tej kuryi

za

Franciszkiem Opydo

z Wadowic.